

BRASSÓI LAPOK

POLITIKAI NAPILAP.

Nyomda és kladóhivatal
Brassó, Kapu-utóra 60. szám. — Telefon szám 177.

KLÓFIKÉSI DIJ:

Helyben báhöz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egy évre 10 frt, fél évre 5 frt, negyed évre 2 frt 50 kr.
Egyes szám ára 4 kr., kaptatás:
Kt adóhivatalban, Gross G. Polánek és Friedmann F. urak üzletében.

Felolvasó szerkesztő

Dr. Vajna Gábor.

Szerkesztőség: Kapu-u. 60.

Értékesíthető:

d. o. 8-9 és d. u. 2-1 óráig.

Telefon szám 177.

HIRDETÉSI DIJ:

1. sorban garmond-sor v. annak helye 1. soros hirdetésnél 12 kr
2. sorban garmond-sor 8 kr Nagyobb és többesör i hirdetésnél
kedvezmény. Minden egyes hirdetés után még külön 20 k
bélyeg-díj fizetendő.

Nyilttér sora 15 kr.

Hirdetések és nyilttéri cikkek díja előre fizetendő.

A mai ünnep.

Brassó, ápril. 11.

Nemzeti ünnepeink során méltán foglal helyet április 11-ike. Nemcsak a törvény rideg betűi avatták országos ünnepnappá, hanem forrásának mélysege, tartalmának jelentős volta is. A mai ünnepély lelkes lefolyása ennek a jelentőségnek volt hű kifejezője.

Kezdődött a 48-iki törvények szentesítésének emlékére rendezett ünnepség a róm. kath. templomban tartott hivatalos istentisztelettel; folytatódott a vigadó nagytermében tartott nagyszabású ifjúsági ünnepélylyel, melyen polgáraink is nagy számmal voltak jelen; végződött azzal a benső érzéssel, hogy mi brassóiak is résztvettünk a legdicsőbb korszakok egyikének megünneplésében. Különösen az a tény, hogy a három magyar középiskola készséggel vállalkozott az együttes ünneplésre, csak hogy az ünnep fénye minél nagyobb, lefolyása mennél emelkedettebb, a polgárságra is minél vonzóbb és lelkesítőbb legyen, őszinte hálára kötelez mindannyiunkat, főképen pedig az Intéző Bizottságot, melynek felhívására intézeteink hazafias lélekkel társultak.

A mai ünnepekről az alábbi tudósítások szólnak:

Az ünnepélyes isteni tisztelet reggel 9 órakor kezdődött. Városunk polgári és katonai testületei teljes számmal voltak jelen. Ott láttuk Maurer Mihály főispánt, Neuhold Emil dandár-parancsnokot, a vármegye és Brassó város hivatalnokait, a kir. törvényszék, pénzügyigazgatóság, adóhiv., postahiv. mérnöki kar, államvasutak, a tanár- és tanítótestületek tagjait, a közös hadsereg, honvédség és csendőrség nagyszámu tisztjeit, több egyesületnek képviselőit s jelentékeny számu közönséget.

Az ünnepi misét Möller Ede apátplébános celebrálta teljes segédlettel, mialatt az egyházi énekkar Jaschik Gyula karnagy vezetése alatt hatásos egyházi dalokat énekelt.

Mise után a közönség jelentékeny része a Vigadóba ment, a hol a magyar középiskolák együttes ünnepélye délelőtt tizenegy órakor kezdődött.

A tanuló ifjúság, tanáraik vezetése alatt, elől az intézeti lobogókkal, három nagy osz-

lopban vonult föl a Vigadóba, ahol az ifjúsági énekkar az emelvényen, a többi diákok az erkélyen s a földszinten foglaltak helyet.

A Vigadó nagytermének utolsó zuga is megtelt közönséggel, melynek soraiban ismét ott láttuk városunk magyarságának szincjavát, élén Maurer Mihály főispánnal, sőt néhány román főgymnásiumi tanárt is. A városunkban időző dr. Jancsó Benedek, a kiváló író és publicista, szintén jelen volt az ünnepségen.

Legelőbb a Szózat akkordjai zendültek meg. A közönség áhitatos hangulatban emelkedett föl helyéről s úgy hallgatta végig az ifjúság énekét, sőt sokan együtt énekeltek a diákokkal.

Most Buslig József főgymnásiumi tanár mondotta el alább olvasható megnyitó beszédét, mely lelkes és tartalmas méltánylása volt a mai alkalomnak.

A megnyitó beszéd elhangzása után ismét az ifjúsági énekkar szerepelt, Binder Jenő vezetése alatt. Most a Hymnust énekeltek a fiúk s a végén lelkesen hangzott föl a taps.

Ezután Horgert Antal főreáliskolai tanár felolvasása következett. Az ünnepi értekezés, melyet alább szintén egész terjedelmében közlünk, nem volt a sablonos előadások közül való. Egyszerű, világos és mindenekfelett érdekes volt az elejétől fogva végig, azzal a természetességgel írva és előadva, amit az ünnepi előadásoknál annyira és annyiszor nélkülözünk. A közönség méltó érdeklődéssel hallgatta a felolvasást s a végén Horgert lelkesen éljenezte.

A felolvasás után Lázár Gerő, a felső kereskedelmi iskola felső osztályu növendéke Vörösmarty «Honszerelem» című költeményét szavaltta meleg érzéssel, hatásonosan.

Végül újra az ifjúsági énekkar szerepelt, nagy tetszést aratva az ismeretes honvéddallal, melynek művészi betanítása a Binder Jenő munkája.

Az ünnepség erre véget ért, a közönség lelkes hangulatban oszlott szét.

Buslig József főgym. tanár megnyitó beszéde.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Kedves tanuló ifjúság!

A magyar nemzet ünnepe között kitünő helyet foglal el a mai nap. Nem az ünnep külső fénye és zaja adja meg annak jelentőségét s ne is várja senki, hogy ma a nemzeti hevület tulcsapongjon, s szikrázó szavakban találjon kifejezést. A mai nap jelentősége mély, az igazságnak, a törvénynek és alkotmányunknak ünnepe ez. A magyar nemzet százados harcainak gyümölcse, mely egy hazának egy nagy multu nemzetnek visszaadá létjogát.

E nap egy alapkö, egy fundamentum lételemének emléknepja, melyen az új Magyarország nyugszik, s melyet bár megkísérlettek a jogtalanság iszapjával befödni, de a nemzet szívós életereje dicsően megvédett. A félszázaddal ezelőtt szentesített törvények képezik a nemzet szebb jövőjének zálogát és feltételeit. E feltételeket visszanyerte a nemzet akkor, midőn a végzetes félreértés a király és a nemzet között megszünt, s király és nemzet örömmel ölelte át egymást a kiegyezés nagy művében.

Azok a harcok, azok a küzdelmek, melyek a 48. törvények megalkotását, és szentesítését megelőzték, a magyar nemzet jelen századi történetének gyöngysorait képezik. Ha volt a nemzetben valaha erő, mely egy ezredév viszontagságai között a nemzeti létet, e drága hazát, török-tatár ellen, sokszor önfiai ellen is megmentette: — úgy ez az erő, melyet még az Uralhegy tövéből hozott magával, százszorta fényesebb küzdelmet vívott a jelen században, míg a magyar nemzetet vér nélkül elvezette a 48-as törvények szentesítésének nagy napjához.

Valóban az isteni gondviselés keze működik a magyar nemzet történetében. Midőn azt hitték rólunk elleneink, hogy erőtlenség, tehetetlenek vagyunk, s a megsemmisülés álmában ringatózunk: akkor voltunk legnagyobbak, legerősebbek. S mi tett bennünket erősekké? Az ezeréves mult tanulságai! A magyar nemzet soha sem feledte el történetét. A törvényhez, az alkotmányhoz való ragaszkodás volt az az erősség, melyen minden ellenséges támadás, mely a nemzeti élet megsemmisítésére tört, mint Szondi sirjáról a golyó, visszapattant, megtörtött. De nem szölok harcokról. A mai nap nem harcz, de béke ünnepe. Hisz azóta, hogy e törvények újra töltámadva, a nemzeti élet forrásaivá lettek azóta emelte fel a nemzet a béke oszlopait, azóta építette fel a művészeteknek, a tudományoknak, az iparnak és kereskedésnek szóval a közjólétnek pantheonjait. Mint minden emberi mű, úgy e törvények is lehetnek talán hiányosak, átalakulásnak vannak alávetve; de az eszmének, mely bennök kifejezésre jutott, annak örökre élnie kell, mely nem más, mint a nagy és boldog magyar nemzet! E gondolat élt a nagy költő szívében, ki egy nagy jövőről álmodott, midőn énekelte, hogy

..... jöni fog

Egy szebb kor, mely után

Buzgó imádság epedez

Száz ezrek ajakán!

A mi korunk-e jobb kor? Nem. Talán csak kezdete, mert annak megérkezéig még nagy utat kell a nemzetnek megtennie. De megvan a nemzeti önállás, vannak saját

törvényei, s most már rajtunk áll, hogy e szebb kor beköszöntsön hazánk egére. Ezért kell gyakorta eljárnunk a nemzeti élet forrásához, hogy onnan erőt merítsünk nemzeti munkánkhoz; ezért emlékezünk e törvények szentesítéséről, hogy azokból mint polgárok, megtanuljuk hazánkat szeretni és annak törvényeit tisztelni és azoknak engedelmeskedni, hogy mint tanuló ifjak szívünkbe vessük a nagy példák tanulságait, hogy majd mi is tenni tudjunk hazánkért, de küzdeni és meghalni is, ha a haza áldozatot követel. Ime mélyen tisztelt közönség, ime kedves ifju barátaim! igazi az ok, melyért a magyar törvényhozás az 1848. április 11-ének emlékét törvénybe iktatta, s annak évenkénti megünneplését az iskolák hazafias kötelességévé tette; ime az ok, melyért a brassói magyar középiskolák, névszerint a róm. kath. főgymnásium, az áll. főreáliskola és az áll. felsőkereskedelmi iskola igazgatóságai a saját benső hazafias érzületük nemes sugalmából ez alkalommal közössé óhajtották ez ünneplést tenni, hogy legyen közös az öröm, mikor a haza és nemzet ünnepe.

Másnak lesz majd hivatása ez ünnep jelentőségét részletesen méltatni. Csak rámutatni kívántam, annak eredetére, céljára és fontosságára.

Sem mi, sem az utókor feledni nem fogjuk annak dicső nevét, ki a 48-as törvények szentesítésével a magyar nemzetnek szabadság- és alkotmány-levelét örökre megírta. De hálával és igaz hódolattal adózunk annak is, ki midőn azt elveszithettük volna, nekünk visszaadta, ki a szentesített törvények megtartásában legmagasabb példájával elüljár. Azért csak arra hivlak fel mindnyájatokat, Mélyen tisztelt hallgatóság! hogy velem együtt kiáltsátok: Ó felsége a dicsően uralkodó legalkotmányosabb magyar király: éljen!

Horger Antal főreáliskolai tanár felolvasása.

Felséges királyunk és az országgyűlés egyetértő akarata a múlt tavasszal, az 50-ik évforduló alkalmával, azzal áldozott az 1848—49-iki nagy napok emlékének, hogy törvény által örök időkre nemzeti ünneppé tette április 11-ikét.

Őnök közül bizonyára nem egyben támad az a kérdés, hogy a törvényteremben és a harczmezőn, saját magán és az ellenében aratott annyi fényes diadal napja közül miért kellett éppen április 11-ikét az ünneplés napjául kiválasztani?

A milyen természetesen vetődik fel az emberben ez a kérdés, épp oly könnyen győződhetünk meg arról is, hogy ez a választás nemcsak bölcs megfontolás eredménye, hanem méltán is esett április 11-ére, minden más nap mellőzésével.

Az 1848—49-iki másfél évnek, hála Istennek, annyi dicsőséggel teljes napja volt, (melyekről a nemzet ugysem fog megfélemlkezni sohasem), hogy mindenik arra méltó napot megünnepleni talán még sem lehetett volna, ez már az ünnepeknek egész hosszú sorát kívánta volna meg. — Annyit pedig a nemzeti kegyelet talán még sem követel tőlünk, hogy a nemzeti ünnep kedvéért a sokkal fontosabb nemzeti munkát hanyagoljuk el!

Ha tehát ilyen embarras de richesseben egy napra kellett szorítkoznunk, ez az egy nap nem lehetett más más mint az, a mely a békés uton vagy harczmezőn aratott fényes diadalo sorából leginkább kiemelkedik, a melynek jelentősége nemcsak arra az egy napra szorítkozik, hanem hatása napjainkig érezhető, s áldását örök időkre fogja élvezni szeretett hazánk,

S abban senki sem kételkedhetik, hogy ilyen értelemben a nagy napoknak majdnem szakadatlanul mástól évig tartó sorában a magyar nemzetnek ápr. 11-ikénél nagyobb, fontosabb, dicsőségesebb napja nem volt!

Fontos volt márczius 15-ike, dicsőséges volt a kápolnai, isaszeghi csatának, Budavár ostromának a napja, tenseséges még Világos napja is, és még inkább az az aradi 13-nak napja, de jelentőségben, következményeiben egyik sem vetekedik ápr. 11-ével, az 1848-iki törvények törvénye r e e m e l k e d é s é n e k, m e g v a l ó s u l á s á n a k n a p j á v a l.

De meg az akkori nagy időknek egyetlen más napja sem fejezheti ki egy m a g á b a n olyan méltóan a szent küzdelem egész letolását mint épen ápr. 11-ike. Hiszen az a békés, vagy fegyveres küzdelem, az a sok szenvedés, pénz és véráldozat, a mely ápr. 11-ikét megelőzte vagy követte, márcz. 15-től Világosig, Aradig, Komáromig, sőt tovább menve egészen 1867 febr. 18-ig, az Andrássy miniszterium kinevezetéseig folyt, mindez a sok küzdelem eleinte az 1848 április 11-én szentesített törvények előreséréért, majd pedig visszanyeréséért folyt.

A midőn tehát a mai napon ünneplünk, nemcsak egyedül, egymagában április 11-ét ünnepljük, hanem azt az egész dicsőséges kort, szent nemzeti küzdelmet, melynek tárgya, középpontja, célja és végül eredménye az 1848-iki törvények voltak. Ebből az k ö v e t k e z i k, hogy az 1848—49-iki nagy n e m z e t i küzdelmet, melynek emlékéért még ma is minden magyar ember szive lelkesedik és remélhetőleg jövőben is lelkesedni fog csak úgy érthetjük meg teljesen, csak úgy foghatjuk fel egész jelentőségében, ha az 1848-iki törvényeket tehát e küzdelem célját ismerjük. A mai ünnepnek mindenesetre méltó tárgya volna tehát az, ha megismertetném önöket az 1848-iki törvényalkotás összes vívmányaival, melyek hazánkat oly hirtelenül, egy csapásra középkori államból modern, európai állammá tették, s így új egészséges alapokra fektetve fennmaradását továbbra is biztosították, de a törvényeknek ilyen beható méltatását talán nem engedi a hely és a rövid idő sem, a mely nekem ki van szabva.

Hogy lelkünkben mégis felemelkedjünk a nagy idők szent emlékéhez, hogy köteles hálaérzésünket ébren tartsuk, melylyel emberfeletti küzdelmet teljesítő elődeinknek tartozunk, a következőkben röviden azt akarom megmagyarázni, hogy mi az, a mit az 1848-iki törvényeknek, az ápr. 11-ét megelőző és követő küzdelmek eredményének áldásából még ma is élvezzünk.

Apáink és nagyapáink emlékét ugyebár csak úgy tisztelhetjük méltóképen, ha szemünk előtt tartjuk azt, hogy tulajdonképen mit is köszöntünk nekik?

S ha csak futólagosan is végigtekintünk az 1848-iki törvényalkotásnak ma 51 éve szentesített 31 törvénycikkén, csodálattal fogjuk tapasztalni, hogy az az egyéni és polgári szabadság, melyet mi a mai Magyarországon olyan kiterjedt mértékben élvezzünk, a mely nélkül közéletet és államot ma már el sem képzelhetünk, mind ez a szabadság a 48-as törvényekben gyökerezik!

Hogy ma már hála Istennek nem holmi kamarilláknak, udvari kancelláriáknak, osztrák katonai tanácsoknak és egyéb ilyen monstrumoknak kezébe van letéve a magyar nemzet sorsa, hanem tetteiért felelős magyar miniszteriumra van bízva; hogy a törvényeket ma már nemcsak kevés számú ki-

választott alkotja, kinek a nemesi születés önkéntelen érdemén kívül egyéb érdem nagyobbbrészt nem is volt, hanem részt vesz a munkában a nemzet nagy tömege is; hogy egy nemzetnek nincs már két hazája, külön Erdély és külön Magyarország; hogy a szegény paraszt keze munkájának gyümölcsét már nem földesura és papja élvezi robot és tized ürügye alatt; és végül, hogy már nem egy — rendszeren osztrák érzelmű — cenzor tetszésétől függ, hogy mit szabad és mit nem szabad kinyomtatni: mindezeket a vívmányokat az 1848-iki törvényeknek köszönhetjük!

Lapozgassuk végig a 31 törvénycikket és nézzük egy kissé azt, hogy mi bennük előreláthatólag örök érvényű, mi vált belőlük a nemzet vérévé, és azt hogy mit ejtett el, mit változtatott meg a haladó kornak szelleme.

Az I. cikk törvénybe iktatja az elhunyt József nádor emlékét.

A II. törvénycikk István főherczegnek nádorrá való választását tartalmazza. István főherczeg fia volt az elhunyt József nádornak és apja a most is élő József kir. herczegnek, a honvédség főfelügyelőjének, a legmagyarabb főherczegnek. Nevezetes ez a nádorválasztás azért, mert az ország rendei fel sem bontották a királyi kijelölő levelet, hanem egyhangulag Istvánt választották nádorrá, annyira biztak magyar érzésében. Szerencsére nem is csalódtak benne, mert a nemzetnek mindenkor hű barátja és pártfogója volt a bécsi udvarnál, hol Magyarországnak akkoriban barátja minél kevesebb volt, de rosszakaratu ellensége annál több.

Nevezetes ez a nádorválasztás még azért is, mert utolsó volt. Az 1867-ik évi VII. törvénycikk 2. §-a tudvalevőleg bizonytalan időre felfüggesztette a nádorválasztást, ez a felfüggesztés pedig egyértelmű a nádori méltóság eltörlésével. A múltban fontos hivatása volt e méltóságnak, de ma, a független, felelős miniszterium idejében ugyis csak pusztá czim lett volna belőle, az új kornak szelleme tehát a becses, de élettelen történeti emlékek sorába helyezte.

Sokkal fontosabb ezeknél a III. törvénycikk, mely a független felelős magyar miniszteriumot alakítja meg. Ez a törvény egy 20-25 éves szivós küzdelem gyümölcse, a nemzet ezért páratlan lelkesedéssel fogadta. Illő, hogy mi is jól emlékeztünkbe vessük az 1848-ik évi III. t. cikket, mert a magyar nemzet 1000 éves történetében kevés olyan törvényt találunk, mely a magyar alkotmány szervezetét olyan közelről érintené.

Mit is jelent a magyar felelős miniszterium szervezése?

Jelenti először is azt, hogy Magyarországon vele a modern európai államok sorába lépett, alkalmazkodott az új időkhez, hogy az új idők szelleme korhadt oszlopait romba ne döntse. Jelenti másodsor azt, hogy Magyarország sorsát többé nem idegenek intézik, kik a legjobb esetben is hidegen, érzéketlenül állottak szemben a nemzet törekvéseivel, vágyaival, a magyarság magyar lelkével. Jelenti végül azt, hogy a nemzet egyetértésben királyával a maga akarata szerint intézi ügyeit, mert a miniszter nem csak ő felségének felelős, hanem a nép által választott képviselőknél is, s ha nem a többség akarata szerint jár el, menthetetlenül megbukik s ez még kedvezőbb eset, mert tetteiért esetleg vád alá is helyezhető. De ki vonhatta felelősségre 1848 előtt a helytartó tanácsot, az udvari kancelláriát?

A királyon kívül senki sem. De ezeknek az uraknak volt annyi eszük, hogy inkább

a nemzet haragját vonják magukra, mint pl. II. József császáret.

Ha ma hazánknak 80—100 évvel ezelőtti történetét olvassuk, szinte hihetetlennek tartjuk, hogy még a legártatlanabb, legcsekélyebb nemzeti törekvés is milyen legyőzhetetlen akadályokba ütközött *s ma* magyar szívünk örömeiben feldobog, mert a magyar művelődés, a magyar érzés, a magyar nemzeti törekvés, az anyagi és szellemi élet minden terén, az ország minden tájékán élénken pezsdül, nagyobbára diadalmasan uralkodik is.

Sorsunknak ezt az örvendetes fordulatát vajjon minek köszönhetjük? — Az 1848-ik évi III. törv. cikknek, mely a felelős magyar miniszteriumot számunkra kivívta. A durva erőszak egy darab időre ugyan megosztott bennünket e törvény áldásától, de a nemzet hű kitartása, a sorsnak kedvezése és első sorban Deák Ferencz bölcsesége ismét vissza szerezte. 1867 óta szakadatlanul élvezzük ezt az önállóságot és hála istennek ma nem kell tartanunk tőle, hogy valamikor elveszithetnők.

Ha felelős magyar miniszterium intézi az ország ügyeit, okvetlenül szükséges volt, hogy országgyűlés állandóan, vagy legalább az év nagyobb részén át együtt legyen, egyrészt, hogy a miniszterek ténykedését ellenőrizze, másrészt, hogy az ország üdvére a szükséges újabb törvényeket hozza. A következő törvénycikk elrendeli, hogy az országgyűlés ezentul minden évben hivandó össze. Ezzel megszűnt az az anomália, hogy az országgyűlést gyakran 20—30 évig sem hitták össze, egyszerűen azért, hogy ne legyen neki alkalmá a bécsi udvarnak sok törvénytelen-sége ellen protestálni.

Talán ezeknél is fontosabb az 1848 évi V törvény cikk, mely az országgyűlési követeknek *népkepviselet* alapján való választását rendeli el. Ha az előbbi törvények általában a *magyarság* diadalát jelentik, ez főleg a *demokrácia* győzelmét, mert 1848 előtt tudvalevőleg csak a nemességnek volt befolysa az alkotmányra. A nemesség vármegyénként két követet küldött az országgyűlésre. Csak nemes ember volt választható és választó is csak nemes lehetett. Az alkotmánynak ilyen szervezete üdvös lehetett 6—800 évvel ezelőtt, de meg nem állhatott többé abban a korban, midőn a szabadság, egyenlőség, testvériség eszméi Európa szerte elterjedtek, sőt nagyobbára már diadalt is arattak. Ez az V törv. cikk tehát kiterjeszti a választó jogot a nem nemesekre is. Ez idő óta egyenlő sulyu a földmivelő paraszt, a városi polgár és nemes ember szavazata. A törvény cikk részleteire itt természetesen nem terjeszkedhetem ki. Csak azt jegyzem meg, hogy ez a törvény az 1867-ik nagy restauráció óta kisebb-nagyobb módosításokon ment ugyan át, de alapelve, hogy a képviselő nem csak a *nemességnek*, hanem az *egész népnek* képviselője, ez az elv változatlan maradt, és az így maradni jövőre is.

Az ezután következő törv. cikkek a fontosnál fontosabb intézkedéseket tartalmazák, melyek hazánknak modern állammá való kiépítését folytatják.

A VI és VII törv. cikk Magyarországnak és Erdélynek egyesítését rendeli el. A VIII törv. cikk kimondja, hogy Magyarországnak és a kapcsolt részeknek lakosai a közterheket minden különbség nélkül egyenlően és aránylagosan viselik, — a IX és XIII azt, hogy a jobbágy által földesurának teljesített robot, papjának fizetett tized megszűnik. Megszűntek tehát ezzel azok az irtózatoss terhek is, melyek a szegény jobbágy vállát nyomták.

Mert a földbirtokos nemes nem fizetett egy krajczár adót sem, de a szegény paraszt robottal szolgált a földesurnak, tizeddel papjának, s emellett fizette az államnak a gyakran nagyon is sulyos adókat. Hogy ma a földműves népnek helyzete türhető, a mult időkkel szemben hasonlíthatatlanul jobb, az egyedül az 1848-iki törvényeknek köszönhető. Így a nemzet legalsó rétegei is hálás szívvel emlékezhetnek meg azokról a férfiakról, kiknek hazaszeretete és bölcsesége szerezte meg nekik ezt a fontos jogot.

De illik megemlékeznünk e helyen a magyar nemességről is, mely ilyen nagyszerű áldozatot hozott a haza oltárára, midőn a jobbágyi szolgálmányokról, melyek mindenestre tekintélyes jövedelmi forrását képezték önként, minden kárpotlás nélkül lemondott. A magyar nemességnek sok erénye és sok büne volt a multban, de minden erényét felülmulja, minden bünét elfeledtetni az 1848-ik évi IX törv. cikkkel szemben való áldozatkész, valóban nemes magaviselete.

Egy néhány kisebb törv. cikket melölözve, melyek vagy csekélyebb fontosságúak, vagy későbbi törvények által többé kevésbé megváltoztattak, ki akarom még emelni az 1848-ik XVIII. törv. cikket, a sajtótörvényt.

Az egész törvénynek veleje az I. §-ban van kifejezve, mely következőleg szól: Gondolatait sajtó útján mindenki szabadon terjesztheti! Ezzel a törvénynyel végre valahára szétfördedeztek azok a gyűlöletes bilincsek, melyek Magyarország szellemi életét oly soká lekötve tartották. 1848 április 11 óta, (azaz tulajdonképen már márczius 15-ike óta) nem kell előbb a cenzorhoz futni, engedelmért könyörögni, ha valamit ki akarunk nyomtatni, gondolataink már nincsenek egy rövidlátó, gyakran elfogult cenzor ítélete alá vetve, hanem szabadon érvényesülhetnek, ha csak értékük megengedi az érvényesülést. — Hogy milyen terhes nyüggként nehezedett a cenzura egész szellemi életünkre, azt mi ma már, hála Istennek, nem érezzük, de fogalmat alkothatunk magunknak róla, ha a század első felének irodalom történetét olvassuk. Minden író életrajzában bőven találunk erre vonatkozó adatokat. Hogy hirlapirodalmunk olyan óriási mértékben kifejlődött, hogy szépirodalmunk, és tudományos irodalmunk is aránylag eléggé virágzik, csak a censura eltörlésének köszönhető. 1848 nélkül, mely megszerezte nekünk a szabadsajtót, sohasem emelkedtünk volna a művelődésnek arra a fokára, a melyen ma állunk.

Ezek a 1848-iki törvényeknek azon főbb cikkei, melyeken mai művelődési, társadalmi és politikai önállóságunk legbecsesebb része alapul; az idő és az alkalom csak a legfontosabbakat engedte elősorolnom, de azért a csekélyebb fontosságúaknak is megvan a maguk hatása a nemzeti életre. — Ép úgy, mint mikor egy javaerejében lévő tölgyfának a gyökereit vizsgáljuk, elsősorban a hatalmas, arasznyi átmérőjűek ragadják meg figyelmünket, de látunk mellettük ujjnyi vastagságúakat és selyemszál vékonyságúakat is, és a gyökér és a gyökérszál egyforma odaadással táplálják a tölgyt az anyaföld nedvével.

A mi, mai napon virágzó, ifju erejében levő nemzeti életünknek is vannak szellemi gyökerei, és ezek a gyökerek a 1848-iki törvények. A míg ezek egészségesek lesznek, addig nemzeti életünk táját sem kell feltenünk az elszáradástól. És minthogy mi valóban életerőnköt meritjük belőlük, illő

volt, hogy ma szentesítésük 51 ik évfordulója alkalmával szeretettel emlékeztünk meg róluk. — Legyünk rajta, hogy épen és sértetlenül örizhessük meg utódaink számára, és ne feledkezzünk meg sohasem azokról a férfiakról, kik e törvényeket lelkesedésükkel megteremtették, vitézségükkel megvédelmezték és bölcseségükkel visszaszerelték számunkra!

HIREK.

Brassó, Ápril. 11.

— **Személyi hírek.** [E l i s c h e r József kir. tanácsos, a nagyszebeni tankerület tudós főigazgatója tegnap délután városunkba érkezett az itteni középiskolák hivatalos meglátogatása végett. — Dr. J a n c s ó Benedek igazgató, a B á n f f y Dezső nemzetiségi politikája című híres röpirat állítólagos szerzője, néhány nap óta városunkban időzik.

— **Országos tüzoltó-ünnep Brassóban.** Az országos tüzoltó-szövetség igazoló választmánya a napokban gyűlést tartott a fővárosban, a melyen főleg az idei brassói országos tüzoltó-ünnep és kongresszus előkészítésével foglalkozott. A szövetség megállapította a rendezendő tüzoltó-versenyek programját. E szerint hat díj lesz és a versenyekben résztvevők oklevelet kapnak.

— **Halálozás.** Végzetes balesetnek lett áldozata *Emmling* százados, az 50 ik gyalogezredben. Mult szombaton reggel a mint lóháton gyakorlatra akart menni, lova a Fekete utcában megbokrosodott s arról ura oly szerencsétlenül esett hanyatt a kövezetre, hogy eszméletlenül vitték lakására. A nemrég Brassóba áthelyezett századost a katonai kórházban ápolták, a hol az éjjel meghalt.

— **A brassói cukorkagyár, mely Thies, Seidel és Teutsch tulajdonát képezte, részvénytársasággá alakult.** A főrésztulások brassói kereskedők és a marosvásárhelyi cukorkagyár. A részvénytársaság igazgatója. *Verzár* Lukács kereskedő lett. Ennél jobb akvizíciót nem tehetett a részvénytársaság. *Gyertyánffy* Emil is benn van az igazgatóságban. Ily körülmények között meg van mentve egy szép iparág és két alig visszavonult előkelő magyar kereskedő ismét a tettek mezejére lépett. Ismét füstöl tehát a cukorkagyár kéménye és a bolgárszegiek a már megszokott sipolást újból hallhatják. A munkások pedig ismét kenyérbe estek. És a mi a földolog: a hitelezők alig vesztenek néhány százalékot.

— **Tejkivitel Konstantinápolyba.** Több-ször irtuk már, hogy a m. kir. földművelésügyi miniszterium tejkivitel akar létesíteni Konstantinápolyba s ebből a célból Brassóban, Segesváron és Nagy-Szebenben központokat óhajt felállítani. A kérdés megvitatása céljából tegnap Segesváron Pirkner főfelügyelő elnöklete alatt értekezlet volt, a melyen Brassó, Nagy-szeben, Udvarhely, Nagy-és Kis-Küküllő megyék képviselve voltak. Vármegyénk legtöbb községe — a hétfalusi járás is — küldött képviselőt az értekezletre, dr. Jekel Frigyes alispán vezetése alatt. Vasárnap dr. Jekel Frigyes alispán megkeresése folytán előértekezlet volt, a melyen Sierban felügyelő előterjesztette a vállalat elveit. Mindkét értekezletről holnap bővebb értesítést hozunk.

BARABÁS DÁNIEL

férfi-szabó

Brassó, Kapu-utcza 6. sz.

II. lépcső. I. emelet.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy ujon berendezett műhelyemben készül a legdivatosabb

férfi- és gyermek-ruha

valamint minden e szakmába vágó munkák a leggyorsabban és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel

Barabás Dániel
férfi-szabó.

147 (1-5)

1987.—1899.

Hirdetmény

az 1899.—1901. évi házadó, az 1899. évi I. és II. oszt. ker. adó és a földadó kivétele tárgyában.

Az 1883. évi XLIV. t. cz. 16. és 18. §-ai értelmében ezenel köztudomásra hozatik, miszerint a tekintetes m. kir. pénzügyigazgatóságtól ide beérkezett alatt nevezett adókivétési lajstromok és pedig:

1. az összes földbirtokosokat magában foglaló földadó felosztási lajstrom.

2. az 1899.—1901. évekre szóló adótételeket tartalmazó házadó kivétési lajstromok.

3. az 1899. évi I. és II. oszt. ker. adókivétési lajstromok, melyekben adóköteles cselédek, az iparossegédek, a segéd nélkül dolgozó iparosok, a díjnokok, stb. valamint a II. oszt. ker. adóval megadóztatott ház és földbirtokosok és tőkepénzesek vannak fölvéve, az alólirt városi adóhivatalnál 8 napon át, azaz folyó évi április hó 12-től április hó 19-ig bezárólag délelőtt 8 órától 12 óráig közszemlére ki vannak teve.

Ezen kivétési lajstromokban foglalt adótételek ellen a petááni felszólalásokat és pedig:

a. azon adózók, kik a fentnevezett adónemek egyikével már a múlt évben voltak megróva, 15 nap alatt azaz f. é. április hó 26-ig bezárólag,

b. azon adózók azonban, kik a fentidézett adónemek egyikével a folyó évben első ízben róvattak meg, adótartozásuk az adófizetési ivbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a tekintetes közigazgatási bizottsághoz irányozva a tekintetes helybeli városi tanácsnál beadhatják.

A fent kitézött határidők után benyújtott felebbezések mint elkésettek feltétlenül vissza fognak utasítottatni.

Végül az összes adózók ezennel felhivatnak a folyó év adótartozásuk előírása végett az 1899. évi adófizetési ivekkel együtt minden késedelem nélkül az alólirt városi adóhivatalná megjelenni.

Brassó, 1899. évi április hó 11-én.

200 (1-2)

A városi adóhivatal.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

Gummi

és halholyag

elsőrangú orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbízhatóbb és feltétlenül ártalmatlan óvszer urak és hölgyek számára.

Ara tuczonként eredeti párisi csomagolásban:

Gummi elsőrendű gyártmány	0.80	6.—	frt
Halholyag kiváló finom minőség	2.—	8.—	"
Capottes americans (rövid)	2.—	5.—	"
Gyűjtemény uraknak igen czélszerűen dobozok ban összeállítva	3.—	10.—	"
Puspensorium	0.50	3.—	"
Iárisi női szivacsok (Safety-Sponges)	2.—	6.—	"
rrigátor teljesen felszerelve	1.80	5.—	"
Eredeti pessarium oclusivum (Peliporus) Men- zinga tanár szerint	1.80	2.50	"
Vezető hozzá külön		1.50	"
Diana-öv", szab havi baj elleni köt.	3.50	5.—	"

(minden hölgynek nélkülözhetetlen)

Megrendeléseket pontosan és diszkrétan eszközöl:

KELETI J,

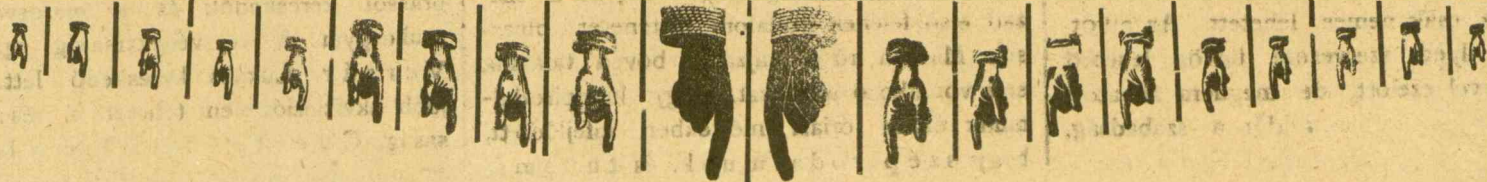
cs. és kir. orvos sebészeti és mű kötszer gyáros

BUDAPESTEN, (Alapított 1878.)

IV. Koronaherczeg-utcza 17. 432 (1-14)

Arjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételnél 10% engedélyeztetik.

Általánosan ismeretes, hogy a helyi piacon a magyar osztálysorsjáték legszerencsésebb számai általunk kezeltettek és az utolsó ciklusban megbízóinknak

100.000 százezer

20.000 huszezer

15.000 tizenötezer

10.000 tizezer

koronát fizettünk ki készpénzben. Jelentékeny már azoknak a száma, kik anyagi helyzetük javulását kizárólag a magyar osztálysorsjáték sikereinek köszönhetik.

Folyó év május hó 17 és 18-án újból kezdődik az 1-ső húzás
minden 2-ik sorsjegynek nyernie kell!

Egy egész sorsjegy ára 6 frt, egy fél 3 frt, egy negyed 1.50, egy nyolczad 75 kr.
a legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

— egy millió korona. —

Prospektusokat és sorshuzási lajstromokat minden húzás után ingyen és bérmentve küld

Adler L. Jakab és Fivére, bankháza

az osztálysorsjegyek egyedüli főelárusítója, Brassóban.